

Vesturbyggð

Hafnarsvæðið á Patreksfirði

DEILISKIPULAGSBREYTING

LANDMÓTUN®

Forsíðumynd fengin að láni á Facebooksíðu Patrekshafnar Vesturbyggð.

Óskar Örn Gunnarsson og Eyrún Pétursdóttir
Hamraborg 12, 200 Kópavogi - www.landmotun.is
sími 575 5300 - netf: landmotun@landmotun.is

Deiliskipulagsbreyting þessi, sem fengið hefur meðferð í samræmi við ákvæði 1. mgr. 43. gr. skipulagslaga nr. 123/2010, var samþykkt í Skipulags- og framkvæmdarráði þann 27.03.2026 og í heimastjórn Patreksfjarðar þann 08.04.2026.

Tillagan var auglýst frá 13.10.2025 til og með 24.11.2025.

Auglýsing um gildistöku deiliskipulagsbreytingarinnar var birt í B-deild Stjórnartíðinda þann _____
20____.

f.h. Vesturbyggðar

Greinargerð þessari fylgir deiliskipulagsuppdráttur í mkv. 1:2.000 dagsettur 27.05. 2026

Efnisyfirlit

1	INNGANGUR	4
2	MARKMIÐ	4
3	Forsendur	5
3.1	Minjar	5
4	BREYTINGAR Á DEILISKIPULAGI	7
4.1	Nýr hafnarkantur	7
4.2	Vegtengingar og umferðarskipulag	7
4.3	Leiðrétting lóðamarka og lóðastærð	8
4.4	Aðrar breytingar á lóðum, byggingareitum og nýtingu	9
4.5	Aðrar uppfærslur skipulagsgagna	9
4.6	Skilmálar um lágsvæði og hæðarsetningu	9
5	Umhverfismat	10
5.1	Vatnsgæði og vatnshlot	10
5.2	Lífríki í sjó og fjöru	11
5.3	Menningarminjar	11
5.4	Hjóðvist, ónæði og framkvæmdatími	11
5.5	Umferð og aðgengi	12
5.6	Setflutningur, straumar og stöðugleiki	12
5.7	Samantekt á helstu umhverfisáhrifum og mótvægisáðgerðum	12
6	Afgreiðsla eftir auglýsingu	13

1 INNGANGUR

Gerð er breyting á deiliskipulagi hafnarsvæðis á Patreksfirði, sem samþykkt var 25. febrúar 2013. Frá samþykkt deiliskipulagsins hafa áður verið gerðar sex breytingar á því og er með þessari breytingu því um sjöundu breytingu deiliskipulagsins að ræða.

Deiliskipulagsbreytingin er unnin vegna fyrirhugaðrar uppbyggingar nýs stórskipakants við Patrekshöfn, auk annarra breytinga og lagfæringa innan skipulagssvæðisins. Breytingin felur meðal annars í sér skilgreiningu nýs hafnarkants, stækkun hafnarsvæðis, breytingar á vegtengingum, leiðréttingar á lóðamörkum og uppfærslu skilmála og skipulagsgagna til samræmis við núverandi aðstæður og fyrirhugaða uppbyggingu.

Fyrirhugaður stórskipakantur nær út fyrir núverandi afmörkun hafnarsvæðis samkvæmt Aðalskipulagi Vesturbyggðar 2018–2035. Samhliða þessari deiliskipulagsbreytingu er því unnin breyting á aðalskipulagi þar sem mörk hafnarsvæðisins eru uppfærð til samræmis við fyrirhugaða uppbyggingu. Breytingin er í samræmi við megináherslur aðalskipulagsins um að styrkja og efla hafnarsvæðið á Patreksfirði sem mikilvægt atvinnu- og þjónustusvæði.

Framkvæmd vegna nýs hafnarkants kann að falla undir tölulið 10.09 í 1. viðauka laga nr. 111/2021 um umhverfismat framkvæmda og áætlana, þar sem um er að ræða viðlegukant fyrir skip stærri en 1.350 tonn. Áður en framkvæmdaleyfi er veitt þarf því að liggja fyrir afstaða til þess hvort framkvæmdin sé háð mati á umhverfisáhrifum, eftir því sem við á samkvæmt lögunum.

Greinargerð þessari fylgir deiliskipulagsuppdráttur í mælikvarða 1:2.000, dags. 27.05.2026.

2 MARKMIÐ

Markmið deiliskipulagsbreytingarinnar er að skapa skipulagslegar forsendur fyrir áframhaldandi uppbyggingu og þróun hafnarsvæðisins á Patreksfirði, í samræmi við hlutverk hafnarinnar sem mikilvægs atvinnu-, þjónustu- og samgöngusvæðis.

Breytingin miðar einkum að því að:

- skilgreina nýjan stórskipakant við Patrekshöfn,
- stækka og afmarka hafnarsvæðið til samræmis við fyrirhugaða uppbyggingu,
- bæta aðkomu og innra umferðarskipulag á hafnarsvæðinu,
- uppfæra og leiðrétta lóðamörk og lóðastærðir innan skipulagssvæðisins,
- liðka fyrir eðlilegri nýtingu og uppbyggingu á núverandi lóðum,
- samræma skipulagsgögn við núverandi aðstæður, mannvirki og notkun á svæðinu,
- tryggja að skilmálar um uppbyggingu, landnotkun og framkvæmd verði skýrir,
- taka mið af þekktum umhverfisþáttum, náttúruvá, menningarminjum og áhrifum framkvæmda á nærumhverfi.

Með breytingunni er jafnframt leitast við að styrkja hafnarsvæðið sem lykilinnviði fyrir atvinnulíf á Patreksfirði, meðal annars með bættri aðstöðu fyrir stærri skip, aukin hafnarumsvif og fjölbreytta starfsemi tengda sjávarútvegi, fiskeldi, þjónustu, flutningum og annarri hafnsækinni starfsemi.

3 Forsendur

3.1 Minjar

Fornleifaskráning fyrir hluta skipulagssvæðisins hefur verið færð inn á deiliskipulagsuppdrátt og í skýringar, eftir því sem við á. Innan og í grennd við deiliskipulagssvæðið liggja fyrir eftirfarandi fornleifaskráningar:

- Orri Vésteinsson. 2000. *Fornleifakönnun. Sorpbrennsla á Patreksfirði*. Fornleifastofnun Íslands, Reykjavík.
- Atli Rúnarsson. 2022. *Fornleifaskráning Patreksfirði. Verndarsvæði í byggð*. Náttúrustofa Vestfjarða, Bolungarvík.
- Atli Rúnarsson. 2023. *Fornleifaskráning á tveimur deiliskipulagsreitum á Patreksfirði*. Náttúrustofa Vestfjarða, Bolungarvík.

Skráning Orra Vésteinssonar frá árinu 2000 uppfyllir ekki að öllu leyti núgildandi kröfur og staðla Minjastofnunar Íslands og þarf því að uppfæra hana eftir því sem við á. Þá eru hlutar deiliskipulagssvæðisins óskráðir og þarf að ljúka fornleifaskráningu þeirra áður en ráðist verður í framkvæmdir sem kunna að hafa áhrif á minjar.

Austan við fyrirhugaðan hafnarkant er jafnframt þekkt skipsflak í sjó, um 90 m frá hafnarkantinum. Samkvæmt upplýsingum frá Ragnari Edvardssyni, fornleifafræðingi, er um að ræða flak frönsku skútunnar *Camille Henri SB27* frá Binic, sem strandaði við Vatnseyri árið 1874. Þar sem flakið er neðansjávar þarf skráning þess að fara fram af aðila með sérþekkingu á neðansjávarfornleifum.

Áður en framkvæmdir hefjast þarf að liggja fyrir fullnægjandi fornleifaskráning þeirra svæða sem ekki hafa verið skráð samkvæmt gildandi kröfum Minjastofnunar Íslands, þ.m.t. skráning skipsflaksins. Að skráningu lokinni skal meta hvort fyrirhuguð framkvæmd hafi áhrif á menningarminjar og hvort þörf sé á mótvægisáðgerðum, breytti útfærslu eða sérstökum skilyrðum við framkvæmdaleyfisveitingu.

Mynd 1 sýnir þau svæði þar sem fornleifaskráning liggur fyrir og hefur verið samþykkt, ásamt svæðum þar sem skráningu þarf að uppfæra eða ljúka. Einnig er staðsetning skipsflaksins merkt inn á myndina.

Mynd 1 Appelsínugula svæðið hefur verið skráð og sú skráning samþykkt en uppfæra þarf skráningu á öðrum svæðum innan deiliskipulagssvæðisins þar á meðal skipsflakið sem er einnig merkt inn á myndina. Mynd fengin frá Minjastofnun Íslands.

4 BREYTINGAR Á DEILISKIPULAGI

Deiliskipulagsbreytingin tekur til hafnarsvæðisins á Patreksfirði og felur í sér breytingar á afmörkun hafnarsvæðis, skilgreiningu nýs hafnarkants, breytingar á vegtengingum, leiðréttingar á lóðamörkum og lóðastærðum, auk uppfærslu skilmála og skipulagsgagna til samræmis við núverandi aðstæður og fyrirhugaða uppbyggingu.

Breytingar sem koma fram á deiliskipulagsuppdraetti eru merktar með númerum. Númerin í eftirfarandi umfjöllun vísa til sömu númera á uppdraetti..

4.1 Nýr hafnarkantur

Bætt er við nýjum stórskipakanti við Patrekshöfn. Fyrirhugaður hafnarkantur verður um 180 m að lengd og er ætlað að bæta hafnaraðstöðu og skapa forsendur fyrir móttöku stærri skipa, m.a. vegna aukinna umsvifa á hafnarsvæðinu, starfsemi tengdri sjávarútvegi og fiskeldi, auk möguleika á móttöku stærri skemmtiferðaskipa.

Áætlað er að nýr hafnarkantur geti tekið við skipum sem eru allt að um 150–160 m að lengd. Umfang landfyllingar er áætlað um 0,8 ha og gróflega áætlað magn fyllingarefnis er um 40.000–45.000 m³. Gert er ráð fyrir að grjót og fyllingarefni verði fengið úr nálægri námu, eftir því sem við á og í samræmi við nánari hönnun og leyfisveitingar.

Gert er ráð fyrir að stálþil verði notað við gerð hafnarkants og landfyllingar. Með því er leitast við að afmarka framkvæmdasvæðið, bæta nýtingu fyllingarefnis og draga úr líkum á að fínefni og grugg berist út fyrir framkvæmdasvæðið á framkvæmdatíma.

Þessi breyting er merkt með númerinu 1 á deiliskipulagsuppdraetti..

4.2 Vegtengingar og umferðarskipulag

Gerðar eru breytingar á vegtengingum og innra umferðarskipulagi hafnarsvæðisins til að bæta aðkomu, umferðaröryggi og tengingar innan svæðisins.

Eftirfarandi breytingar eru gerðar:

2. Skilgreind er ný vegtenging að nýjum hafnarkanti ásamt nýjum vegi sem tengir hafnarkantinn við núverandi hafnarsvæði.
3. Bætt er við vegtengingu frá hafnarsvæði að Eyrargötu.
4. Bætt er við vegtengingu út á Odda.
5. Vegur fyrir ofan uppsátur fyrir báta er aðlagður að núverandi aðstæðum.

Breytingarnar eru ætlaðar til að bæta aðgengi að hafnarsvæðinu, draga úr óskýrleika í umferðarfyrirkomulagi og styðja við örugga og skilvirka nýtingu svæðisins.

4.3 Leiðrétting lóðamarka og lóðastærð

Lóðamörk og lóðastærðir innan deiliskipulagssvæðisins eru leiðrétt og færð til samræmis við núverandi aðstæður, skráningu og fyrirhugaða nýtingu. Breytingarnar fela ekki í sér grundvallarbreytingu á landnotkun einstakra lóða, heldur miða einkum að því að samræma uppdrátt, lóðaskráningu og raunverulega stöðu á svæðinu.

Eftirfarandi lóðir eru leiðréttar:

- a. Vatnskrókur 1–24: sex 128 m² lóðir eru sameinaðar í eina 1.288 m² lóð.
- b. Þórsgata 10 og 10b: lóð breytist úr 775 m² í 1.127 m².
- c. Þórsgata 10a: lóð breytist úr 780 m² í 842 m².
- d. Þórsgata 8: lóð breytist úr 1.036 m² í 1.339 m².
- e. Bjarkargata 11: lóð breytist úr 1.710 m² í 1.277 m².
- f. Patrekshöfn, frystihús: lóð breytist úr 7.079 m² í 6.990 m².
- g. Vatnseyri, Straumnes: lóð breytist úr 5.209 m² í 5.004 m².
- h. Gámasvæði: lóð breytist úr 1.789 m² í 1.732 m².
- i. Olíusjálfsafgreiðsla: lóð breytist úr 274 m² í 363 m².
- j. Vatnseyri, Olúfélagið: lóð breytist úr 1.292 m² í 1.935 m².
- k. Uppsátur fyrir báta: lóð breytist úr 3.154 m² í 2.137 m².
- l. Vatnseyri, Landssími, áður 104 m², og Vatnseyri, fiskimjölsverksmiðja, áður 3.778 m², eru sameinuð í eina 4.248 m² lóð.
- m. Vatnseyri, vélasmíðja: lóð breytist úr 3.778 m² í 2.961 m².
- n. Vatnseyri, Orkubú: lóð breytist úr 2.408 m² í 2.508 m².
- o. Lóð suðvestan við Eyrargötu 5: lóð breytist úr 630 m² í 629 m².
- p. Hornlóð neðan Eyrargötu 5: lóð breytist úr 1.023 m² í 994 m².
- q. Aðalstræti 1a: lóð breytist úr 281 m² í 684 m².
- r. Aðalstræti 1: lóð breytist úr 556 m² í 602 m².
- s. Aðalstræti 3: lóð breytist úr 1.020 m² í 1.261 m².
- t. Aðalstræti 5: lóð breytist úr 1.260 m² í 1.448 m².
- u. Aðalstræti 7: lóð breytist úr 1.538 m² í 1.547 m².
- v. Aðalstræti 9: lóð breytist úr 360 m² í 423 m².
- w. Þórsgata 1: lóð breytist úr 500 m² í 546 m².

4.4 Aðrar breytingar á lóðum, byggingareitum og nýtingu

Auk leiðréttinga á lóðamörkum eru gerðar eftirfarandi breytingar á lóðum, byggingarreitum og nýtingu innan skipulagssvæðisins:

6. Lóð íþróttavallar er skilgreind sem ein heildarlóð, alls 12.221 m².
7. Nýrri lóð er bætt við norðan Eyrargötu, framan við Aðalstræti 1a. Lóðin er 445 m² að stærð.
8. Skilgreint er þvottaplan við beitiskúra.
9. Uppsátri fyrir báta er komið fyrir norðvestast á skipulagssvæðinu.

Jafnframt eru byggingarreitir og lóðir við beitiskúra aðlagðar að núverandi stöðu og byggingarheimildum bætt við á lóðum á hafnarsvæðinu og við Aðalstræti, eftir því sem nánar er sýnt á uppdrætti og í skilmálum.

4.5 Aðrar uppfærslur skipulagsgagna

Auk þeirra breytinga sem merktar eru sérstaklega á uppdrætti eru gerðar almennar leiðréttingar og uppfærslur á skipulagsgögnum. Þær fela meðal annars í sér eftirfarandi:

- leiðréttingar á Þórsstötu og víðar til samræmis við núverandi aðstæður,
- aðlögun varnargarða að núverandi stöðu,
- stækkun skipulagssvæðis,
- lagfæringu á mörkum hafnarsvæðis,
- uppfærslu hættumatslína,
- samræmingu uppdráttar og greinargerðar við núverandi mannvirki, lóðir og notkun.

Á svæði þar sem sjóvörn er sýnd á milli viðlegukanta er jafnframt gert ráð fyrir möguleika á að koma fyrir skipalyftu. Endanleg staðsetning og útfærsla skipalyftu liggur ekki fyrir og verður háð nánari hönnun, samráði og leyfisveitingum, eftir því sem við á.

4.6 Skilmálar um lágsvæði og hæðarsetningu

Bætt er við eftirfarandi skilmála um hæðarsetningu nýbygginga á lágsvæðum:

Á lágsvæðum skal viðmiðunarkóti nýbygginga vera á bilinu 5,15–6,65 m, miðað við hæðarkerfi hafnar á hverjum stað. Viðmiðun skal taka mið af meðalstóru straumsflóði á hverjum stað fyrir sig, auk nánari hönnunar, náttúruvár og þeirra krafna sem kunna að leiða af hættumati, byggingarleyfisumsókn og annarri leyfisveitingu.

Að öðru leyti gilda skilmálar gildandi deiliskipulags með síðari breytingum.

5 Umhverfismat

Deiliskipulagsbreytingin felur í sér breytingar á hafnarsvæði Patreksfjarðar, þar á meðal uppbyggingu nýs um 180 m langs stórskipakants, landfyllingu, breyttar vegtengingar, leiðréttingar á lóðamörkum og aðrar uppfærslur skipulagsgagna.

Helstu umhverfisáhrif breytingarinnar tengjast fyrirhugaðri gerð hafnarkants og landfyllingar. Aðrar breytingar, svo sem leiðréttingar á lóðamörkum, aðlögun byggingarreita og uppfærsla vegtenginga, eru almennt taldar hafa takmörkuð eða jákvæð áhrif, þar sem þær stuðla að skýrara skipulagi, betri nýtingu hafnarsvæðisins og bættu aðgengi.

Fyrirhugaður hafnarkantur er áætlaður um 180 m að lengd og er gert ráð fyrir að hann geti tekið við skipum allt að um 150–160 m að lengd. Skip af þeirri stærð geta verið yfir þeim stærðarmörkum sem tilgreind eru í lögum nr. 111/2021 um umhverfismat framkvæmda og áætlana. Framkvæmdin kann því að falla undir tölulið 10.09 í 1. viðauka laganna, sem tekur til viðskiptahafna, skipgengra vatnaleiða, innhafna og viðlegubryggja til lestunar og löndunar utan hafna fyrir skip stærri en 1.350 tonn.

Áður en framkvæmdaleyfi er veitt þarf að liggja fyrir afstaða til þess hvort framkvæmdin sé tilkynningarskyld eða háð mati á umhverfisáhrifum samkvæmt lögum nr. 111/2021. Nánara mat á áhrifum framkvæmdarinnar, þar á meðal áhrifum á vatnsgæði, lífríki, menningarminjar, hljóðvist, umferð og framkvæmdatíma, skal liggja fyrir á framkvæmdaleyfisstigi eftir því sem við á.

5.1 Vatnsgæði og vatnshlot

Fyrirhuguð landfylling og gerð hafnarkants kann að hafa áhrif á strandsjávarhlotið Patreksfjörður 101–1382–C. Skoða þarf hvort framkvæmdin geti haft áhrif á gæðapætti vatnshlotsins og hvort hún geti orðið til þess að umhverfismarkmið vatnshlotsins náist ekki.

Samkvæmt Vatnaáætlun Íslands 2022–2027 er markmið fyrir yfirborðsvatnshlot, þ.m.t. strandsjávarhlot, að þau séu að minnsta kosti í góðu vistfræðilegu og góðu efnafræðilegu ástandi. Ástand vatnshlota má ekki rýrna vegna framkvæmda eða annarra áhrifa.

Strandsjávarhlotið Patreksfjörður 101–1382–C hefur ekki verið ástandsflokkað og liggur því ekki fyrir fullnægjandi þekking á vistfræðilegu eða efnafræðilegu ástandi þess. Áður en framkvæmdaleyfi er veitt fyrir nýjum hafnarkanti þarf að liggja fyrir mat á áhrifum framkvæmdarinnar á vatnshlotið, eftir því sem við á samkvæmt lögum um stjórn vatnamála og Vatnaáætlun Íslands.

Við matið þarf meðal annars að fjalla um möguleg áhrif landfyllingar á grugg, setflutning, strauma, mengunarhættu og lífríki í sjó. Ef niðurstaða mats leiðir í ljós hættu á neikvæðum áhrifum á vatnshlotið skal gera ráð fyrir mótvægisáðgerðum eða breytttri útfærslu framkvæmdar til að tryggja að ástand vatnshlotsins rýrni ekki.

Gert er ráð fyrir að stálþil verði notað við gerð hafnarkants. Slík útfærsla getur dregið úr líkum á að grugg og fínefni berist út fyrir framkvæmdasvæðið á framkvæmdatíma og telst því mikilvæg mótvægisáðgerð gagnvart vatnsgæðum..

5.2 Lífríki í sjó og fjöru

Fyrirhuguð landfylling mun hafa bein áhrif á það botnsvæði sem lendir undir fyllingunni. Þar verða áhrifin varanleg, þar sem núverandi botnlíf og fjöruvistgerðir víkja fyrir mannvirkjum og landfyllingu.

Áhrif utan sjálfs framkvæmdasvæðisins eru talin verða takmarkaðri, einkum þar sem gert er ráð fyrir að stálpil verði notað til að afmarka fyllinguna. Með því má draga úr dreifingu gruggs og fínefna út í fjörðinn á framkvæmdatíma. Þrátt fyrir það þarf að leggja mat á áhrif framkvæmdarinnar á lífríki í sjó, þar á meðal botnlíf, fjöruvistgerðir og möguleg áhrif vegna gruggmyndunar og hávaða við niðurrekstur stálpils.

Fjörur á fyrirhuguðu framkvæmdasvæði eru ekki friðlýstar og eru ekki á náttúruminjaskrá. Þær njóta ekki sérstakrar verndar samkvæmt 61. gr. laga nr. 60/2013 um náttúruvernd. Fjöruvistgerðir á svæðinu hafa þó miðlungs verndargildi samkvæmt flokkun Náttúrufræðistofnunar Íslands og því þarf að gera grein fyrir áhrifum framkvæmdarinnar á þær við nánari undirbúning og leyfisveitingar.

5.3 Menningarminjar

Innan og í grennd við deiliskipulagssvæðið eru þekktar fornleifar og jafnframt liggur fyrir að hluti svæðisins hefur ekki verið skráður samkvæmt núgildandi kröfum Minjastofnunar Íslands. Þá er þekkt skipsflak í sjó austan við fyrirhugaðan hafnarkant, sem talið er vera flak frönsku skútunnar Camille Henri SB27 frá Binic, sem strandaði við Vatnseyri árið 1874.

Áður en framkvæmdir hefjast þarf að ljúka fornleifaskráningu þeirra hluta svæðisins sem ekki hafa verið skráðir samkvæmt gildandi kröfum. Einnig þarf að skrá skipsflakið með viðeigandi aðferðum vegna þess að um neðansjávarminjar er að ræða.

Að lokinni skráningu þarf að meta hvort fyrirhuguð framkvæmd hafi áhrif á minjar og hvort þörf sé á mótvægisáðgerðum, breyttri útfærslu eða sérstökum skilyrðum við framkvæmdaleyfisveitingu. Framkvæmdir skulu taka mið af niðurstöðu fornleifaskráningar og umsögn Minjastofnunar Íslands eftir því sem við á.

5.4 Hjóðvist, ónæði og framkvæmdatími

Á framkvæmdatíma má gera ráð fyrir tímabundnum neikvæðum áhrifum á hljóðvist og nærumhverfi, einkum vegna niðurreksturs stálpils, flutnings fyllingarefnis og annarra framkvæmda á hafnarvæðinu. Hávaði getur haft áhrif á íbúa, fyrirtæki og aðra starfsemi í miðbæ Patreksfjarðar, auk þess sem hljóð og titringur getur haft tímabundin áhrif á lífríki í sjó.

Til að draga úr áhrifum á íbúa og starfsemi í nágrenni hafnarinnar skal hávaðasömum verkþáttum, svo sem niðurrekstri stálpils, að jafnaði hagað þannig að þeir fari fram á dagvinnutíma á virkum dögum, nema sérstakar aðstæður kalli á annað og það sé samþykkt af viðeigandi leyfisveitendum.

Upplýsa skal íbúa, fyrirtæki og aðra hagsmunaaðila með hæfilegum fyrirvara um framkvæmdatíma og sérstaklega hávaðasama verkþætti. Í útboðs- og framkvæmdagögnum skal jafnframt gera ráð fyrir verklagi sem miðar að því að lágmarka ónæði, ryk, hávaða og óþarfa umferð um viðkvæm svæði.

5.5 Umferð og aðgengi

Flutningur fyllingarefnis og annarra efna mun auka tímabundið umferðarálag á framkvæmdatíma. Nánari áhrif ráðast af uppruna efnis, akstursleiðum, framkvæmdahraða og skipulagi verksins.

Við undirbúning framkvæmdar skal leggja áherslu á að skilgreina öruggar akstursleiðir, draga úr álagi á íbúðargötur eftir því sem kostur er og tryggja að aðgengi að hafnarsvæði, atvinnustarfsemi og nærliggjandi lóðum skerðist ekki umfram það sem óhjákvæmilegt er á framkvæmdatíma.

Til lengri tíma er breytingin talin geta haft jákvæð áhrif á aðgengi og umferðaröryggi á hafnarsvæðinu, þar sem nýjar vegtengingar og skýrara innra skipulag geta stuðlað að betri dreifingu umferðar og skilvirkari nýtingu hafnarsvæðisins.

5.6 Setflutningur, straumar og stöðugleiki

Fyrirhugaður hafnarkantur og landfylling fylgja að mestu núverandi hafnarsvæði og eru ekki talin breyta heildarlögun strandlínu eða straumkerfi fjarðarins að verulegu leyti. Þrátt fyrir það þarf að meta nánar hvort framkvæmdin geti haft staðbundin áhrif á setflutning, strauma, botnrof eða uppsöfnun sets við hafnarmannvirki.

Nánari hönnun hafnarkants skal taka mið af jarðtæknilegum aðstæðum, dýpi, öldulagi, straumum og stöðugleika fyllingar og stálþils. Á framkvæmdaleyfisstigi þarf að liggja fyrir fullnægjandi hönnun og greinargerð um stöðugleika mannvirkisins og áhrif þess á nærliggjandi hafnarsvæði.

5.7 Samantekt á helstu umhverfisáhrifum og mótvægisáðgerðum

Helstu neikvæðu áhrif deiliskipulagsbreytingarinnar tengjast fyrirhugaðri landfyllingu og gerð nýs hafnarkants. Þar er einkum um að ræða varanlegt rask á botnsvæði undir fyllingu, möguleg áhrif á vatnsgæði og lífríki í sjó, tímabundið ónæði á framkvæmdatíma og óvissu um áhrif á menningarminjar þar til fornleifaskráningu er lokið.

Helstu jákvæðu áhrif breytingarinnar felast í styrkingu hafnarsvæðisins sem atvinnu- og þjónustusvæðis, bættri hafnaraðstöðu, skýrara umferðarskipulagi, betri nýtingu lóða og auknum möguleikum til að taka á móti stærri skipum.

Við áframhaldandi undirbúning og leyfisveitingar skal sérstaklega tryggja að:

- áhrif framkvæmdarinnar á vatnshlotið Patreksfjörð 101–1382–C verði metin áður en framkvæmdaleyfi er veitt,
- fyrir liggja afstaða til málsmeðferðar samkvæmt lögum nr. 111/2021 um umhverfismat framkvæmda og áætlana,
- fornleifaskráningu óskráðra svæða og skipsflaks verði lokið áður en framkvæmdir hefjast,
- metið verði hvort framkvæmd hafi áhrif á menningarminjar og hvort þörf sé á mótvægisáðgerðum,
- stálþil verði notað til að draga úr dreifingu gruggs og fínefna á framkvæmdatíma,
- hávaðasamir verkþættir verði takmarkaðir eins og kostur er og íbúar og hagsmunaaðilar upplýstir með góðum fyrirvara,
- akstursleiðir og framkvæmdatilhögun verði skipulagðar þannig að dregið verði úr ónæði og umferðarálagi á framkvæmdatíma.

Að teknu tilliti til framangreindra skilyrða og mótvægisáðgerða er talið að unnt sé að draga úr neikvæðum áhrifum framkvæmdarinnar. Nánari útfærsla, leyfisveitingar og eftirfylgni þurfa þó að tryggja að áhrif á vatnsgæði, lífríki, menningarmínjar og nærumhverfi verði ásættanleg.

6 Afgreiðsla eftir auglýsingu

Tillaga að deiliskipulagsbreytingu var auglýst frá 13. október 2025 til 24. nóvember 2025. Á auglýsingartíma bárust umsagnir frá eftirfarandi aðilum:

- Minjastofnun Íslands,
- Slökkviliði Vesturbyggðar og Tálknafjarðar,
- Vegagerðinni,
- Náttúrufræðistofnun Íslands,
- Hafrannsóknastofnun.

Að loknum auglýsingartíma voru skipulagsgögn yfirfarin með hliðsjón af innsendum umsögnum, athugasemdum og afgreiðslubréfi Skipulagsstofnunar. Í kjölfar yfirferðarinnar voru gerðar breytingar og lagfæringar á greinargerð og uppdrætti til að skýra betur forsendur, umfang og áhrif deiliskipulagsbreytingarinnar.

Helstu breytingar sem gerðar voru á skipulagsgögnum eftir auglýsingu eru eftirfarandi:

- Greinargerð var færð yfir í sérstakt skjal í stað þess að vera eingöngu sett fram á uppdrætti. Með því skapaðist svigrúm til ítarlegri umfjöllunar um forsendur, breytingar, umhverfisáhrif og afgreiðslu málsins.
- Bætt var við umfjöllun um að samhliða deiliskipulagsbreytingunni verði unnin breyting á Aðalskipulagi Vesturbyggðar 2018–2035, þar sem fyrirhugaður hafnarkantur nær út fyrir núverandi afmörkun hafnarsvæðis.
- Deiliskipulagsuppdráttur var uppfærður þannig að skýrari greinarmunur komi fram á gildandi skipulagi og tillögu að breytingu. Á uppdrátt voru sett breytingarmörk og númer sem vísa til þeirra breytinga sem fjallað er um í greinargerð.
- Fornleifar og upplýsingar um skráðar mínjar voru færðar inn á breytingaruppdrátt eftir því sem við á.
- Bætt var við sérstökum kafla um menningarmínjar, þar sem fjallað er um fyrirbyggjandi fornleifaskráningar, þörf á uppfærslu skráningar og skráningu skipsflaks austan við fyrirhugaðan hafnarkant.
- Bætt var við sérstökum kafla um nýjan hafnarkant, þar sem gerð er grein fyrir áætlaðri lengd, umfangi landfyllingar, stærð skipa sem kanturinn getur tekið á móti og helstu framkvæmdaforsendum.
- Umhverfismatskafla var endurskoðaður og gerður ítarlegri, þar sem fyrirhuguð framkvæmd kann að falla undir lög nr. 111/2021 um umhverfismat framkvæmda og áætlana.
- Í umhverfismatskafla var sérstaklega fjallað um strandsjávarhlotið Patreksfjörð 101–1382–C og þörf á mati á áhrifum framkvæmdarinnar á vatnsgæði og umhverfismarkmið vatnshlotsins.

- Fjallað var nánar um möguleg áhrif framkvæmdarinnar á lífríki í sjó, hljóðvist, ónæði, umferð, setflutning og stöðugleika hafnarkants.
- Skýrari skilyrði voru sett fram um að fyrir liggi fullnægjandi gögn og mat áður en framkvæmdaleyfi er veitt, eftir því sem við á, m.a. vegna vatnshlots, menningarminja og málsmeðferðar samkvæmt lögum nr. 111/2021.
- Uppdráttur var yfirfarinn og uppfærður þar sem þörf var á, meðal annars til samræmis við leiðrétt lóðamörk, uppfærð skipulagsmörk, hættumatslínur og núverandi aðstæður á svæðinu.
- Brotalínur sýna til upplýsingar tillögu að legu hættumatslína samkvæmt frumathugun Veðurstofu Íslands í kjölfar gerðar ofanflóðavarna. Línurnar hafa ekki verið staðfestar sem endurskoðað hættumat og hafa því ekki réttaráhrif. Gildandi hættumat er hættumat Patreksfjarðar sem staðfest var af ráðherra árið 2003.

Breytingarnar eru til þess fallnar að skýra betur umfang deiliskipulagsbreytingarinnar, tengsl hennar við aðalskipulag, áhrif fyrirhugaðra framkvæmda og þau skilyrði sem þurfa að liggja fyrir við nánari hönnun og leyfisveitingar.

Að mati sveitarfélagsins fela breytingar sem gerðar voru á skipulagsgögnum eftir auglýsingu ekki í sér grundvallarbreytingu á auglýstri tillögu, heldur eru þær fyrst og fremst til skýringar, rökstuðnings og samræmingar við umsagnir og afgreiðslu Skipulagsstofnunar.